

О. О. Волошина,

кандидат економічних наук, доцент,
ORCID 0000-0003-3250-7183,
e-mail: zakaz@krm.net.ua,

Р. О. Бившев,

кандидат економічних наук, доцент,
ORCID 0000-0002-7849-7040,
e-mail: rombyvshev@gmail.com,

В. І. Мельченко,

кандидат юридичних наук, доцент,
e-mail: advocat27@ukr.net,

Р. Р. Зоріна,

магістр,

ДВНЗ «Донбаська державна машинобудівна академія», м. Краматорськ

УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ В КОНТЕКСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНИХ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Постановка проблеми. Економічна ситуація в світі в цілому і в кожній країні постійно змінюється, за періодами підйому приходять періоди спаду, депресії, стагнації. Кожне економічне зростання завжди закінчується і на зміну йому приходять зменшення обсягів виробництва, погіршення економічного стану, безробіття, інфляція. Якщо раніше економічні цикли були досить довгі, то сьогодні спостерігається прискорення швидкості змін його фаз. Тільки за останні 20 років світова економіка пережила дві глобальні фінансово-економічні кризи: іпотечну кризу 2008-2009 рр. і кризу, пов'язану з наслідками коронавірусної інфекції 2020-2021 рр., яка продовжується і сьогодні. Кожна криза приносить за собою велику кількість проблем для виробників, лише декілька галузей економіки не скорочують своє виробництво під час депресії, на жаль, до них не відноситься машинобудівний сектор. Машинобудування – галузь економіки, яка слідує за економічним циклом, перша страждає від падіння світової економіки і однією з останніх починає відновлюватися. В економічно розвинутих країнах перед кожним великим підприємством стоїть задача технічного переозброєння, якщо підприємство не буде закупати нове обладнання, використовувати нові технології, воно просто не зможе конкурувати на світовому ринку. На жаль, вітчизняні підприємства сьогодні недостатньо уваги приділяють розробці довгострокової інвестиційної стратегії в умовах невизначеності і ризику. Причин цього декілька: по-перше, брак фахівців з управління змінами в контексті інвестиційної діяльності, по-друге, брак коштів на технічне переозброєння, по-третє, сьогодні маркетологи не можуть спрогнозувати, яким буде попит на машинобудівну продукцію після закінчення пандемії коронавірусної інфекції.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Проблемам оптимізації інвестиційної діяльності на великих підприємствах присвячено досить багато вітчизняних і закордонних праць. До питання технічного переозброєння підприємства і пошуку коштів на це зверталися такі провідні вчені, як, І. Бланк, О. Балацький, С. Гудкевич, П. Гайдуцький, В. Бочаров. Дослідження, присвячені управлінню інвестиційними ризиками проводилися такими економістами, як У. Шарп, В. Вітлінський, С. Ткач, Т. Майорова. Особливу увагу в економічній літературі приділено управлінню змінами в міжнародних корпораціях, серед найбільш відомих авторів, які займалися даною проблематикою можна назвати Дж. Харрінгтона, Е. Кемпбелла, К. Фрайлінгера, М. Портера. На жаль, сьогодні відсутній комплексний підхід до аналізу проблем формування інвестиційної стратегії великих машинобудівних підприємств в умовах, що постійно змінюються.

Метою статті є розкриття основних аспектів формування інвестиційної політики великих машинобудівних підприємств в умовах невизначеності і ризику.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Однією з умов успішного функціонування машинобудівного підприємства є сприятливе макроекономічне становище. В умовах вітчизняного ринку ми не можемо казати ні про сприятливі умови, ні про сталий розвиток. На жаль, протягом 30 років незалежності вітчизняна економіка більшість свого часу знаходилася в стані кризи або депресії, а підприємства працювали в нестабільних економічних умовах. В умовах невизначеності і ризику, кризового стану економіки підприємство витрачає значно більше коштів на подолання негативних явищ в економіці, досить важко планувати свою діяльність в умовах валютного курсу, який постійно змінюється,

податкового законодавства, зміни якого не анонсується заздалегідь. Так, для більшості машинобудівних підприємств, які сьогодні здійснили переорієнтацію з газових пічок на електричні, стало досить неприємною новиною підвищення тарифів на світло для підприємств у кінці 2021 р. практично у два рази без попереднього повідомлення. Інвестиції, які здійснили підприємства, збільшать період своєї окупності або не окупяться зовсім. Крім того, практично неможливо здійснювати ефективну економічну діяльність в умовах військових дій, які розгорнулися у 2014 р. в Донецькому і Луганському регіонах, тому що крім фінансових проблем перед власниками підприємств стали проблеми збереження життя робітників, розрив економічних зв'язків з російським ринком, втрата частини власності, проблеми з перетином кордону. Досить складно в таких умовах здійснювати довгострокове стратегічне пла-

нування, а особливо формувати інвестиційну політику підприємства. Розглянемо основні макроекономічні показники України, такі, як валовий внутрішній продукт, індекси інфляції та індекси споживчих цін, рівень безробіття, розміри інвестиційних вкладень і проаналізуємо їх вплив на формування інвестиційної політики машинобудівних підприємств. Одним з основних макроекономічних показників, який слід враховувати при здійсненні економічної діяльності, є валовий національний продукт. Даний показник відображає кінцеві результати виробництва, як матеріального, так і нематеріального. Зростання реального валового національного продукту свідчить про зростання національної економіки, падіння – про депресію або кризове становище економіки. Розглянемо динаміку валового національного продукту України за 2010-2020 рр., яка представлено на рис. 1.

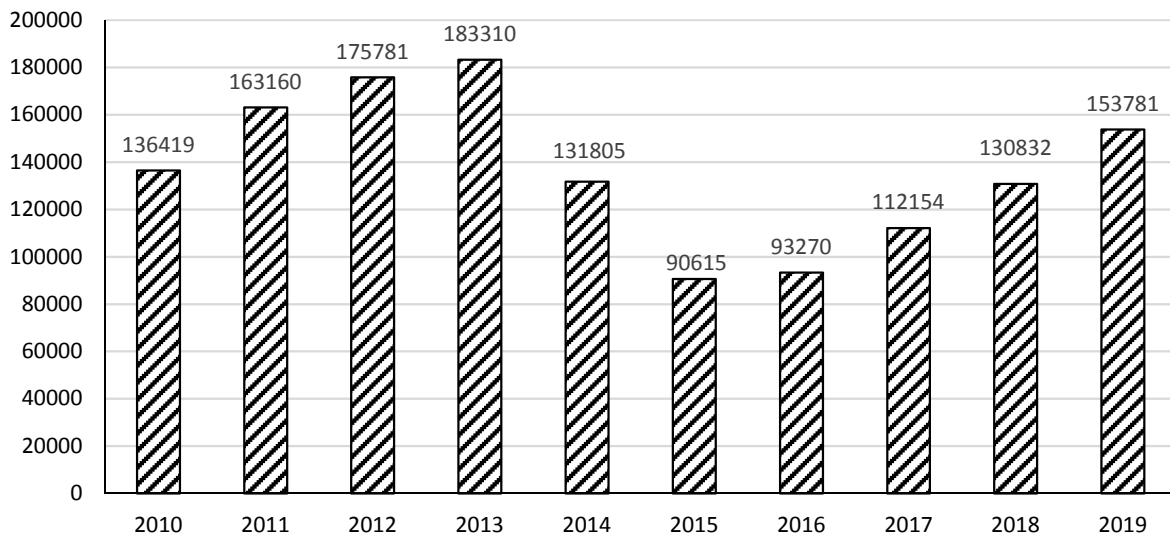

Рис. 1. Динаміка номінального внутрішнього продукту України у 2010-2020 рр., млн дол. [1]

Слід зазначити, що протягом всього аналізованого періоду показник валового національного продукту на душу населення був досить низьким у порівнянні не тільки з економічно розвинутими країнами, а й з країнами пострадянського простору. Крім того, протягом 2010-2013 рр. спостерігалось зростання показника ВНП у номінальному вигляді. Період з 2010 по 2013 р. можна назвати період відносної стабілізації економіки, ВВП зростало, безробіття зменшувалося. Три наступні роки характеризуються політичною кризою, яка призвела до системної економічної кризи практично в усіх секторах економіки. У 2014 р. падіння валового національного продукту склало 51505 млн дол. порівняно з 2013 р., що у відносному вигляді склало падіння на 28%. 2015 р. характеризується продовженням падіння основних макроекономічних показників і, в першу чергу ВВП, так протягом аналізованого року спостерігалось зменшення ВВП на 41190 млн грн порівняно з 2014 р., що у відносному вигляді склало

близько 32%. 2016 р. ознаменувався незначним зростанням номінального ВВП на 2655 млн дол., що у відносному вигляді складає 2,9%, що є досить незначним зростання після настільки великого падіння. Слід зазначити, що в економічно розвинутих країнах обсяги зростання валового національного продукту складають від 1 до 3% щорічно. З 2016 р. відновилося зростання економіки України, так з 2016 до 2019 р. зростання валового національного продукту становило 63166 млн дол., що у відносному вигляді склало близько 70% порівняно з показниками 2015 р. Слід зазначити, що навіть сьогодні Україні не вдалося досягти показників 2013 р., рівень ВВП 2019 р. менше аналогічного показника 2013 р. на 29529 млн дол., що у відносному вигляді дорівнює близько 16%. Крім того, протягом всього 2020 р. спостерігається падіння валового національного продукту, яке визвано економічною кризою і результатами локдауну, причиною якого є коронавірусна інфекція. Задля збереження життя насе-

лення уряди багатьох країн по жертвували економічним зростанням, слід зазначити, що падіння основних макроекономічних показників спостерігається не тільки в країнах, що розвиваються, але й у розвинутих країнах. Крім того, практично всі країни, фінансують своє населення за рахунок стабілізаційних фондів, які було створено у періоди економічного зростання.

Одним із ключових показників, які характеризують інвестиційний клімат, є показник прямих іноземних інвестицій в Україну. Прямі іноземні інвестиції – це довгострокові вкладення нерезидентів в економіку країни. *Прямі іноземні інвестиції* – найбільш бажана форма капіталовкладень для економік, що розвиваються, тому що вона дозволяє реалізувати великі проекти; крім того в країну надходять нові технології, нові практики корпоративного управління. Динаміка прямих іноземних інвестицій у вітчизняну економіку представлено на рис. 2.

Слід зазначити, що протягом всього аналізованого періоду основними інвесторами вітчизняної економіки були Російська Федерація, Кіпр, Велика Британія, Австрія і Нідерланди. З 2010 по 2013 р. спостерігається збільшення прямих інвестиційних вкладень у вітчизняну економіку, зростання за два роки склало 1906 млн дол., що у відносному вигляді дорівнює 29,3%. У 2013 р. падіння прямих інвестиційних вкладень склало 3902 млн дол., що у віднос-

ному вигляді дорівнює 46%. Найбільше падіння інвестиційних вкладень спостерігалось у 2014 р., воно було обумовлено початком бойових дій у Донецькому регіоні, який був одним з найбільших промислових регіонів України. Тоді прямі інвестиційні вкладення склали лише 410 млн дол., меншу величину цей показник продемонстрував лише у 2020 р., його величина дорівнює 343 млн дол. і пов'язано це з пандемією коронавірусу у світі. Економічно розвинуті країни не поспішають вкладати гроші у вітчизняну економіку, згідно з індексом інвестиційної привабливості BDO International Business Compass (IBC) Україна знаходиться на 131 місці серед усіх країн світу [3]. Великим промисловим підприємствам досить важко сьогодні працювати в умовах нестабільності і ризику, а ще важче здійснювати інвестиційну діяльність та інвестиційне переозброєння виробництва. Оскільки головним мотивом здійснення інвестиційної діяльності, в тому числі іноземної, є отримання прибутку, іноземні інвестори не поспішають вкладати гроші у розвиток української економіки, її реорганізацію, вдосконалення управлінських процесів. Крім того, ризик ведення бізнесу залишається досить високим через економічну та політичну нестабільність. Тому інвестор прагне якомога швидше вивести свій прибуток з країни. Дуже мала частка прибутку інвестується повторно в основний капітал [4].

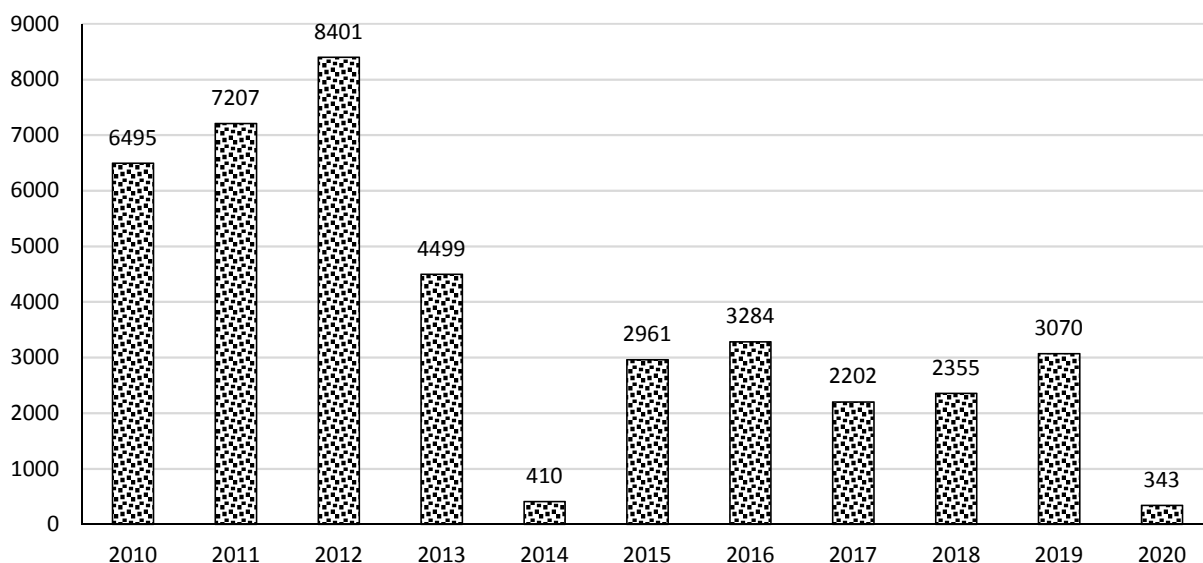

Рис. 2. Прямі іноземні інвестиції в економіку України за 2010-2020 рр., млн дол. [2]

В економічно розвинутих країнах одним із перших по важливості питань стоять проблеми розробки довгострокової інвестиційної стратегії, яка формується на 10-15 років і обговорюється і аналізується на всіх рівнях підприємства. Процес її розробки, як правило починається з аналізу перспектив ринку, що, як і у яких обсягах буде можливо реалізувати, потім починається аналіз обладнання, яке потрібно для виробництва цієї продукції. Аналіз об-

ладнання дає відповідь на питання, чи можливо виробляти цей асортимент продукції на підприємстві, потім проводиться пошук коштів на придбання обладнання.

Весь процес формування і реалізації стратегії підприємства можна представити у вигляді послідовності наступних етапів, характеристика яких представлено у табл. 1.

Таблиця 1

Характеристика основних етапів формування стратегії підприємства

№ етапу	Назва етапу	Характеристика етапу
1 етап	Формулювання місії	Визначення основних цілей діяльності підприємства
2 етап	Етап діагностики та аналізу	Аналіз стану зовнішнього і внутрішнього середовища, оцінка потенціалу сегментів ринку та товаровиробника
3 етап	Етап бізнес-стратегій	Визначення перспективних бізнес-стратегій по окремих сегментах діяльності (продуктах чи видах виробництв)
4 етап	Етап оптимізації	Аналіз альтернативних бізнес-стратегій та вибір найбільш оптимальної для кожного бізнес-сегменту
5 етап	Підготовка стратегічного плану	Формування загальної корпоративної стратегії, виділення відокремлених функціональних і операційних стратегій, підготовка узагальненого стратегічного плану
6 етап	Етап реалізації	Реалізація загальної стратегії, у тому числі й в розрізі відокремлених бізнес-стратегій та функціональних складових
7 етап	Етап оцінки	Контроль за реалізацією стратегії, поточне оцінювання її ефективності, за потреби – подальша оптимізація

У період кризового стану економіки на перше місце виходять проблеми ефективності діяльності підприємства, в першу чергу це стосується продуктивності діяльності. Сьогодні крупне промислове підприємство може підвищити ефективність своєї діяльності тільки шляхом активізації інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства. Більша частина економістів-практиків згідна з тим, що інноваційна діяльність може досить швидко вивести підприємство і всю економіку з кризового стану, але будь-яка інвестиційна діяльність є дуже ризиковою. Методичний підхід щодо оцінки інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства детально представлено у підручнику П. Микитюка «Інвестиційно-інноваційний менеджмент» [5]. Для аналізу ефективності інвестиційної діяльності промислових підприємств у макроекономічній нестабільності пропонується аналіз наступних коефіцієнтів:

- коефіцієнт наукового рівня виробництва;
- коефіцієнт впровадження розробок, зроблених на підприємстві;
- коефіцієнт застосування результатів власних розробок;
- коефіцієнт конкурентоспроможності;
- коефіцієнт оновлення продукції;
- коефіцієнт оновлення технологій.

Місто Краматорськ можна назвати центром важкого машинобудування в Україні, навіть сьогодні на його території розташовано 4 машинобудівних підприємства: ПрАТ «НКМЗ», ПАТ «ЕМСС», ПрАТ «КЗВВ», ПАТ «СКМЗ». Кожне з цих підприємств займає свою нішу на ринку машинобудування, у кожного з них своє відношення до формування інвестиційної стратегії в економічних умовах, які постійно змінюються. Одним із основних представників важкого машинобудування є Приватне Акціонерне товариство «Новокраматорський машинобудівний завод», обсяги виробництва якого не тільки не падають протягом останніх років, а навіть

збільшуються. ПрАТ «НКМЗ» сьогодні найбільше в Україні підприємство індивідуального машинобудування. Підприємство досить успішно виробляє продукцію металургійного, гірничорудного, ковальсько-пресового, шахтно-прохідницького, підйомно-транспортного, спеціалізованого обладнання. Приватне акціонерне товариство «Краматорський завод важкого верстатобудування» є найбільшим розробником і виробником важких і унікальних верстатів, які відповідають найсучаснішим вимогам і успішно експлуатуються більш ніж в 50 країнах світу.

Приватне акціонерне товариство «Новокраматорський машинобудівний завод» є одним із небагатьох підприємств, яке здійснює активну інвестиційну політику. У даний час науково-дослідними і дослідно-конструкторськими розробками (НДДКР) на НКМЗ зайнято близько 1200 висококваліфікованих співробітників різних підрозділів. На проведення НДДКР у 2019 р. було витрачено близько 950 тис. грн. Активно велися роботи з подальшого вдосконалення устаткування, що випускається, і розробки нового. Особлива увага приділялася впровадженню нових технологічних процесів та систем комплексної автоматизації. Фахівцями конструкторських підрозділів виконувалися програми проведення НДДКР із метою підвищення конкурентоспроможності техніки з маркою НКМЗ і створення сучасних технологічних можливостей для власного виробництва. При розробці інвестиційної політики ПрАТ «НКМЗ» використовує стратегію лідера.

ПрАТ «КЗВВ» практично не здійснює сьогодні технічного переозброєння і працює на обладнанні, яке має у своєму парку. Останні інвестиційні проекти на підприємстві було реалізовано у 2010-2011 рр. Проведемо аналіз основних показників ефективності діяльності цих підприємств, результати розрахунків яких наведено в табл. 2.

Спостерігається покращення практично за всіма показниками, які характеризують інвести-

Показники ефективності інвестиційної стратегії ПрАТ «НКМЗ» і ПрАТ «КЗВВ» у 2017-2019 рр.

Показники	2017 р.		2018 р.		2019 р.	
	ПрАТ «НКМЗ»	ПрАТ «КЗВВ»	ПрАТ «НКМЗ»	ПрАТ «КЗВВ»	ПрАТ «НКМЗ»	ПрАТ «КЗВВ»
Коефіцієнт наукового рівня виробництва	0,052	0,001	0,057	0,0	0,072	
Коефіцієнт впровадження розробок, зроблених на підприємстві	0,66	0,012	0,668	0,1	0,68	0,1
Коефіцієнт застосування результатів власних розробок	0,91	0,11	0,81	0,09	0,71	0,082
Коефіцієнт конкурентоспроможності	0,85	0,15	0,88	0,11	0,89	0,09
Коефіцієнт оновлення продукції	0,13	Не оновл.	0,101	Не оновл.	0,1	Не оновл.
Коефіцієнт оновлення технологій	0,45	Не оновл.	0,4	Не оновл.	0,49	Не оновл.

ційну діяльність ПрАТ «НКМЗ» за 2017-2019 рр. за виключенням коефіцієнта застосування результатів власних розробок і коефіцієнта оновлення продукції. Коефіцієнт застосування результатів власних розробок демонстрував падіння протягом 2017-2019 рр. на 10,99 і 12,35% відповідно, слід зазначити, що у аналізованого підприємства даний коефіцієнт знаходиться на досить високому рівні і не передбачає зростання. Більша частина великих машинобудівних підприємств економічно розвинутих країн, як правило, звертається за розробками до науково-дослідних інститутів. На жаль, сьогодні в Україні практично не залишилось успішних сучасних науково-дослідних інститутів, до яких можуть звернутися великі підприємства, тому вони вимушені або звертатися до закордонних вчених, або вирошувати винахідників на підприємстві. Що стосується коефіцієнта оновлення продукції, то його падіння у 2019 р. порівняно з 2018 р. склало лише 0,99%, що є зовсім незначною величиною. Досить значно зростає коефіцієнт наукового рівня виробництва, зростання у 2018 і 2019 рр. склало 9,62 та 26,31% відповідно. Слід зазначити, що для того, щоб конкурувати з провідними підприємствами Європи та світу ПрАТ «НКМЗ» вимушено буде піднімати рівень наукових розробок на підприємстві, тільки за допомогою впровадження інноваційно-інвестиційних проєктів можна не втрати свою долю на ринку машинобудівної продукції.

Що стосується ПрАТ «КЗВВ», то станом на початок 1990 р. кількість штатних працівників підприємства дорівнювала 6500 осіб, це був один з найбільших заводів верстатобудування Радянського Союзу. Протягом всього періоду роботи після розпаду СРСР на заводі практично не впроваджувалися великі інвестиційні проєкти. За останні три роки показники ефективності інвестиційної діяльності в декілька разів менші за оптимальні. Коефіцієнт оновлення продукції і коефіцієнт оновлення технологій

розрахувати не можливо, оскільки протягом аналізованого періоду не проводилося ні оновлення асортименту продукції, ні оновлення технологій. Сьогодні на ПрАТ «КЗВВ» працює лише близько 400 робітників і спостерігається постійне зменшення обсягів виробництва. Підприємство не змогло пристосуватися до змін, які вимагали вітчизняні і світові ринки верстатобудування. Єдиним шляхом поліпшення результатів господарської діяльності є проведення активної інвестиційної політики і технічне переозброєння підприємства.

Висновки. Ринок вітчизняного машинобудування функціонує в нестабільній макроекономічній ситуації, бізнес повинен постійно пристосовуватися до змін, які відбуваються у політичній, соціальній та економічній сфері. Падіння валового національного продукту, інфляція, безробіття, втрати ринків збуту – це далеко не повний перелік проблем, на які необхідно реагувати, вносячи коригування в стратегічні плани розвитку. Особливо це впливає на інвестиційну діяльність підприємств. Сьогодні на Україні великі підприємства використовують два основних шляхи розвитку інвестиційної діяльності: стратегію «лідера» і стратегію «послідовника». Згідно з проведеним аналізом ефективності інвестиційної діяльності двох великих машинобудівних підприємств, які працюють з 1990-х років приблизно в одних умовах, можна зробити висновок, що найбільш прийнятною сьогодні є стратегія «лідера». ПрАТ «НКМЗ», який сьогодні проводить технічне переозброєння підприємства, використовує новітні методи виробництва, показує досить високі показники ефективності діяльності, збільшує прибуток і обсяги виробництва. ПрАТ «КЗТС», який з 2010 р. не виділяє кошти на інвестиційну діяльність сьогодні постійно скорочує виробництво і несе збитки. Сьогодні єдиною умовою набуття конкурентних переваг на світовому ринку машинобудівної галузі є негайна реакція підприємств на зміну економічної кон'юнктури здійснення активної інвестиційної політики.

Література

1. Валовий внутрішній продукт. Міністерство фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/2020/> (дата звернення: 26.02.2021).
2. Прямі іноземні інвестиції в Україні. Міністерство фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/> (дата звернення: 01.03.2021).
3. International Business Compass (IBC) 2018. BDO International Business Compass (IBC). URL: <https://www.bdo-ibc.com/index.php?id=16> (дата звернення: 30.08.2021).
4. Михайленко О. Г., Красникова Н. А. Вплив іноземних інвестицій на розвиток економіки України в умовах глобалізації. *Ефективна економіка*. 2020. №7. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/7_2020/56.pdf. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.7.54>.
5. Микитюк П. П. Інвестиційно-інноваційний менеджмент: навч. посіб. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр «Економічна думка ТНЕУ», 2018. 452 с.
6. Ковчуга Л. І. Про взаємообумовленість конкуренції, інновацій та конкурентоспроможності підприємств. *Економічний вісник Донбасу*. 2018. № 2 (52). С. 124-133.
7. Скотнікова Л. П., Угрімова І. В. Роль інвестиційної стратегії у розвитку підприємства. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки)* : зб. наук. пр. Харків : НТУ «ХПІ», 2018. № 19 (1295). С. 19-22.
8. Спільник І., Шупа Л. Аналіз інвестиційної діяльності підприємства. *Економічний аналіз* : зб. наук. праць каф. екон. аналізу і статистики Терноп. нац. екон. ун-ту. Тернопіль, 2012. Вип. 10, ч. 4. С. 374-378.
9. Штепенко К. П., Забуряєва О. Ю. Аналіз прямих іноземних інвестицій в економіку України та передумови необхідності їх залучення. *Ефективна економіка*. 2019. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7040>. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.5.34>.
10. Лойко В. В., Бродюк І. В. Інвестиційна стратегія в системі стратегічного набору підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 6. С. 363-365.
11. Ляхович Л. А. Інвестиційна стратегія підприємства в кризових умовах господарювання. *Сталий розвиток економіки*. 2011. №1. С. 167-171.

References

1. Valovyi vnutrishnii produkt [Gross Domestic Product]. *Ministry of Finance of Ukraine*. (n.d.). Retrieved from <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/2020/> [in Ukrainian].
2. Priami inozemni investytsii v Ukraini [Foreign direct investment in Ukraine]. *Ministry of Finance of Ukraine*. (n.d.). Retrieved from <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/> [in Ukrainian].
3. International Business Compass (IBC). (2018). BDO International Business Compass (IBC). Retrieved from <https://www.bdo-ibc.com/index.php?id=16>.
4. Mykhailenko, O. H., Krasnykova, N. A. (2020). Vplyv inozemnykh investytsii na rozvytok ekonomiky Ukrainy v umovakh hlobalizatsii [Influence of foreign investments on the development of the economy of Ukraine under the conditions of globalization]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, 7. Retrieved from http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/7_2020/56.pdf. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.7.54> [in Ukrainian].
5. Mykytiuk, P. P. (2018). Investytsiino-innovatsiinyi menedzhment [Investment and Innovation Management]. Ternopil, Publishing and Printing Center "Economic Thought of TNEU". 452 p. [in Ukrainian].
6. Kovchuga, L. I. (2018). Pro vzaiemoobumovlenist konkurentsii, innovatsii ta konkurentospromozhnosti pidpriemstv [On the interdependence of competition, innovation, and competitiveness of enterprises]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu – Economic Herald of the Donbas*, 2 (52), pp. 124-133 [in Ukrainian].
7. Skotnikova, L. P., Ugrimova, I. V. (2018). Rol investytsiinoi stratehii u rozvytku pidpriemstva [The role of investment strategy in enterprise development]. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu «Kharkivskiy politekhnichnyi instytut» (ekonomichni nauky) – Bulletin of the National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute" (Economics)*, 19 (1295), pp. 19-22 [in Ukrainian].
8. Spilnyk, I., Shupa, L. (2012). Analiz investytsiinoi diialnosti pidpriemstva [Analysis of investment activity of the enterprise]. *Ekonomichnyi analiz – Economic analysis*, Issue 10, Part 4, p. 374-378. Ternopil [in Ukrainian].
9. Shtepenko, K. P., Zaburaieva, O. Yu. (2019). Analiz priamykh inozemnykh investytsii v ekonomiku Ukrainy ta peredumovy neobkhdnosti yikh zaluchennia [Analysis of foreign direct investment in the economy of Ukraine and the prerequisites for the need to attract them]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, 5. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7040>. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.5.34> [in Ukrainian].
10. Loiko, V. V., Brodiuk, I. V. (2015). Investytsiina stratehiia v systemi stratehichnoho naboru pidpriemstva [Investment strategy in the system of strategic recruitment of the enterprise]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky – Global and national economic problems*, Issue 6, pp. 363-365 [in Ukrainian].
11. Liakhovich, L. A. (2011). Investytsiina stratehiia pidpriemstva v kryzovykh umovakh hospodariuvannia [Investment strategy of the enterprise in crisis conditions of management]. *Stalyi rozvytok ekonomiky – Sustainable economic development*, 1, pp. 167-171 [in Ukrainian].

Волошина О. О., Бившев Р. О., Мельченко В. І., Зоріна Р. Р. Управління змінами в контексті інвестиційної діяльності сучасних машинобудівних підприємств

Стаття присвячена актуальній на сьогодні темі управління інвестиційною діяльністю підприємств в умовах мінливої ринкової кон'юнктури. Проведено аналіз економічних умов, в яких функціонують вітчизняні машинобудівні компанії, визначено вплив основних макроекономічних факторів на їх інвестиційну активність. Досліджено основні методичні підходи аналізу ефективності інвестиційної стратегії організацій. На підставі розрахунку показників ефективності інвестиційної діяльності ПрАТ «НКМЗ» і ПрАТ «КЗВВ» визначено основні особливості поведінки компаній, що використовують стратегію «лідера» і стратегію «послідовника» при формуванні інвестиційної політики.

Ключові слова: інвестиційна стратегія, технічне переозброєння, стратегія «лідера», стратегія «послідовника», коефіцієнт наукового рівня виробництва, коефіцієнт оновлення продукції.

Voloshyna O., Byvshev R., Melchenko V., Zorina R. Change Management is the Study of Investment Activities in Modern Engineering Enterprises

The article is devoted to the current topic of managing the investment activities of enterprises in a constantly changing market environment. The analysis of the economic conditions in which the domestic machine-building companies operate today is carried out, the influence of the main macroeconomic factors on their investment activity is determined. The main methodological approaches to the analysis of the effectiveness of the investment strategy of organizations have been investigated. Based on the calculation of the investment performance indicators of PrJSC "NKMZ" and PrJSC "KZVV", the main features of the behavior of companies using the strategy of the "leader" and the strategy of "follower" in the formation of the investment policy were determined.

Keywords: investment strategy, technical re-equipment, "leader" strategy, "follower" strategy, coefficient of scientific level of production, coefficient of product renewal.

Волошина Е. А., Бывшев Р. А., Мельченко В. И., Зорина Р. Р. Управление изменениями в контексте инвестиционной деятельности современных машиностроительных предприятий

Статья посвящена актуальной на сегодняшний день теме управления инвестиционной деятельностью предприятий в условиях постоянно изменяющейся рыночной конъюнктуры. Проведен анализ экономических условий, в которых функционируют отечественные машиностроительные компании, определено влияние основных макроэкономических факторов на их инвестиционную активность. Исследованы основные методические подходы анализа эффективности инвестиционной стратегии организаций. На основании расчета показателей эффективности инвестиционной деятельности ПрАТ «НКМЗ» и ПрАТ «КЗВВ» определены основные особенности поведения компаний, использующих стратегию «лидера» и стратегию «последователя» при формировании инвестиционной политики.

Ключевые слова: инвестиционная стратегия, техническое перевооружение, стратегия «лидера», стратегия «последователя», коэффициент научного уровня производства, коэффициент обновления продукции.

Стаття надійшла до редакції 03.09.2021
Прийнято до друку 24.09.2021